

A KERESZTÉNYSÉG KORAI TÖRTÉNETE

– sok képpel, igen vázlatosan –

*A józsefvárosi
templom főoltára
(Hild József, 1830)
szimbolikája – ?*

9.A

2026. jan. 28.

PALESZTINA JÉZUS KORÁBAN

1. A hellenizált Palesztina (ism.)

?

2. Jézus életének történeti keretei

Giotto di Bondone:
Betlehemi gyermekgyilkosság

Capella dei Scrovegni (Padova)

„a reneszánsz atyja”

trecento – ?

???

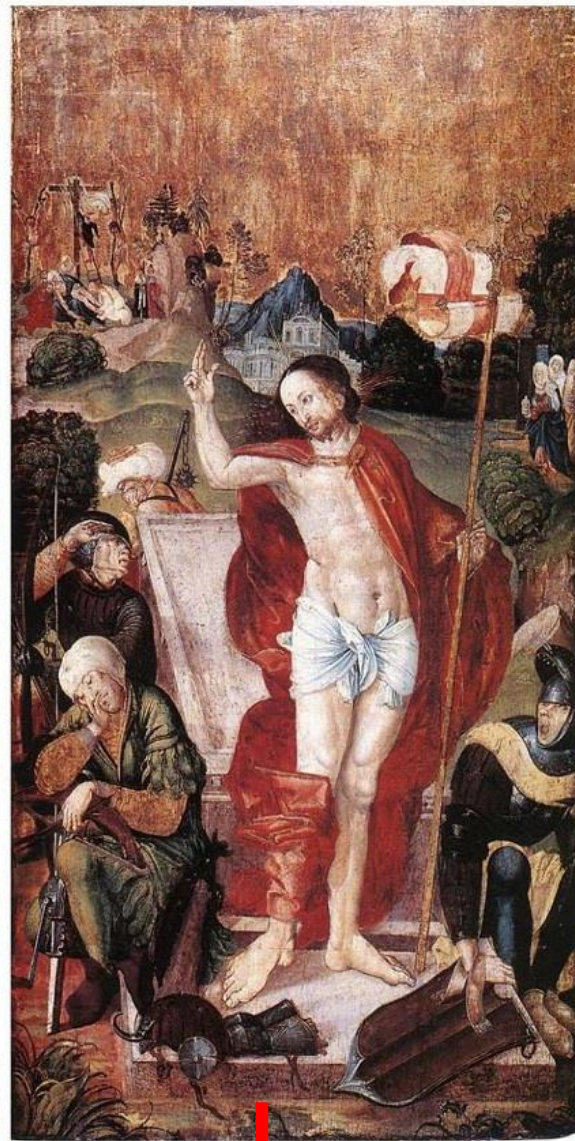
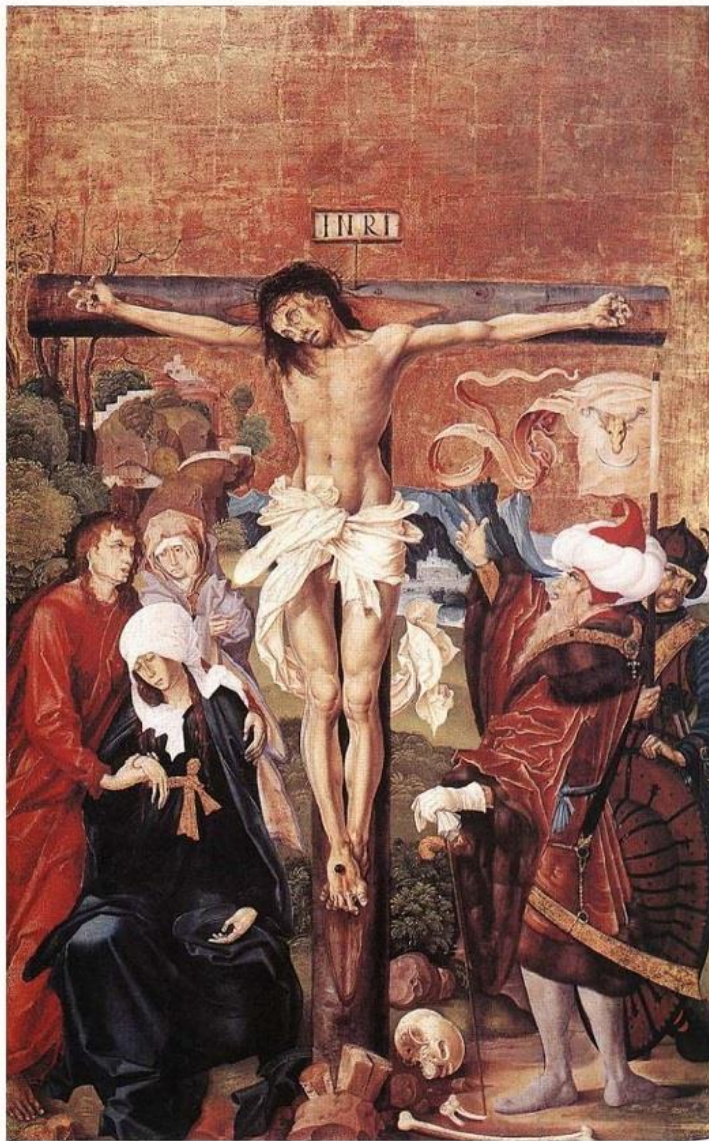
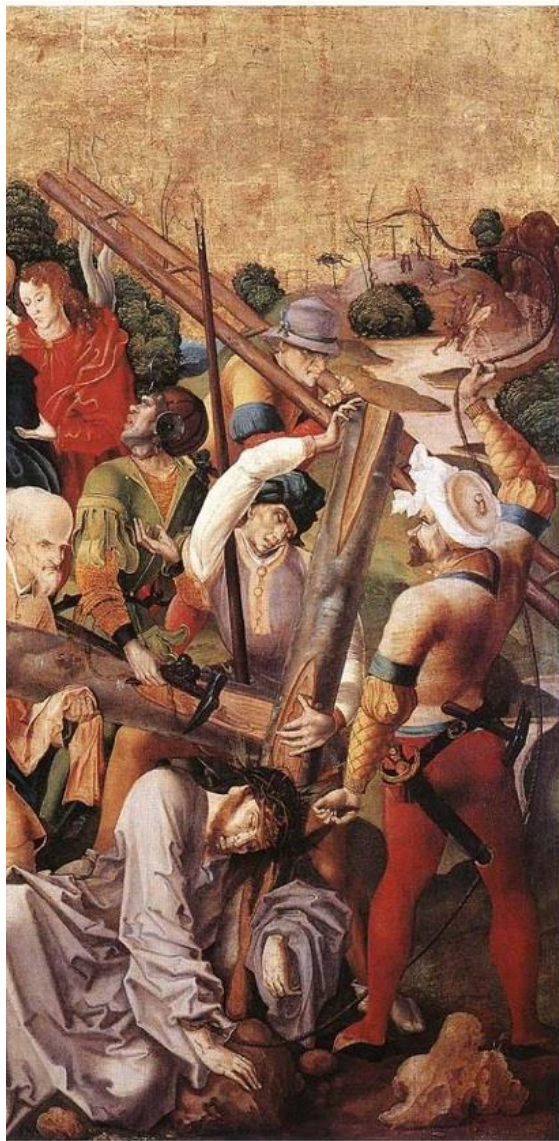

Római népszámlálást *ábrázoló*
szobor

(Kr. e. 2. sz. vége, Louvre, Párizs)

A Jupiter és a Szaturnusz
konjunkciója (együttállása)

*M.S. mester (1506): Keresztvitel, Kálvária, Feltámadás
(Esztergom, Keresztény Múzeum)*

Jézus születének időpontja
Jézus halálának időpontja
kereszténység alapvető tanítása

Az alábbi kifejezések értelme és
etimológiája

- *Jézus, Krisztus, evangélium* ($\neq$ örömhír, hanem: jó angyal!), *apostol, keresztény, pogány*

Fogalmak

- *pálfordulás*
- *páli fordulat*
- *keresztényüldözés(ek)*
- *konstantini fordulat*
- *milánói edictum*
- *szentségi hierarchia fokozatai*
- *Oltáriszentség = Eucharisztia*
- *Újszövetség*
- *pápa*
- *zsinat*
- *dogma*

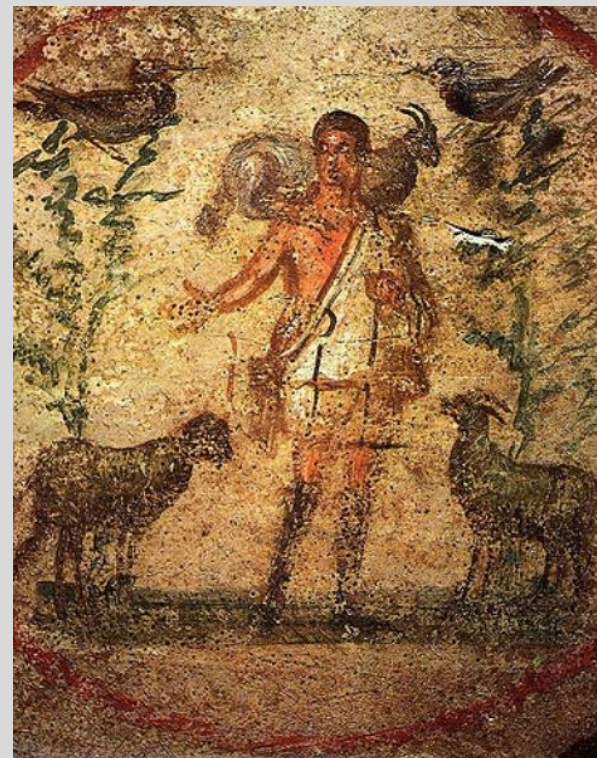
Priscilla-katakomba
(2–6. sz.)

és a benne található
(3. sz.-i)

Jó Pásztor-ábrázolás

3. Ker.üldözések kora

4. A dogmatikus
tanítás fejlődése

Santa Pudenziana

- *az egyik legkorábbi, nagyjából eredeti formájában megmaradt római keresztény templom épült: 400 körül*
- *(Viminalis és Esquilinus közötti völgy)*
- *apszismozaikja*

Níceai dogma (325):
Jézus és az Atya homousion
↔ arianizmus
(egy ereutnekség – ?)

(I.) Konstantinápolyi zsinat
(381)
→ Szentlélek is Isten

Efezusi zsinat (431)
→ Szűz Mária Istenanya

Kalcedoni zsinat (451)
→ Jézus Isten is és ember is
(100-100%-ban)

*S. Pudenziana
apszismozaikja, részlet*

?

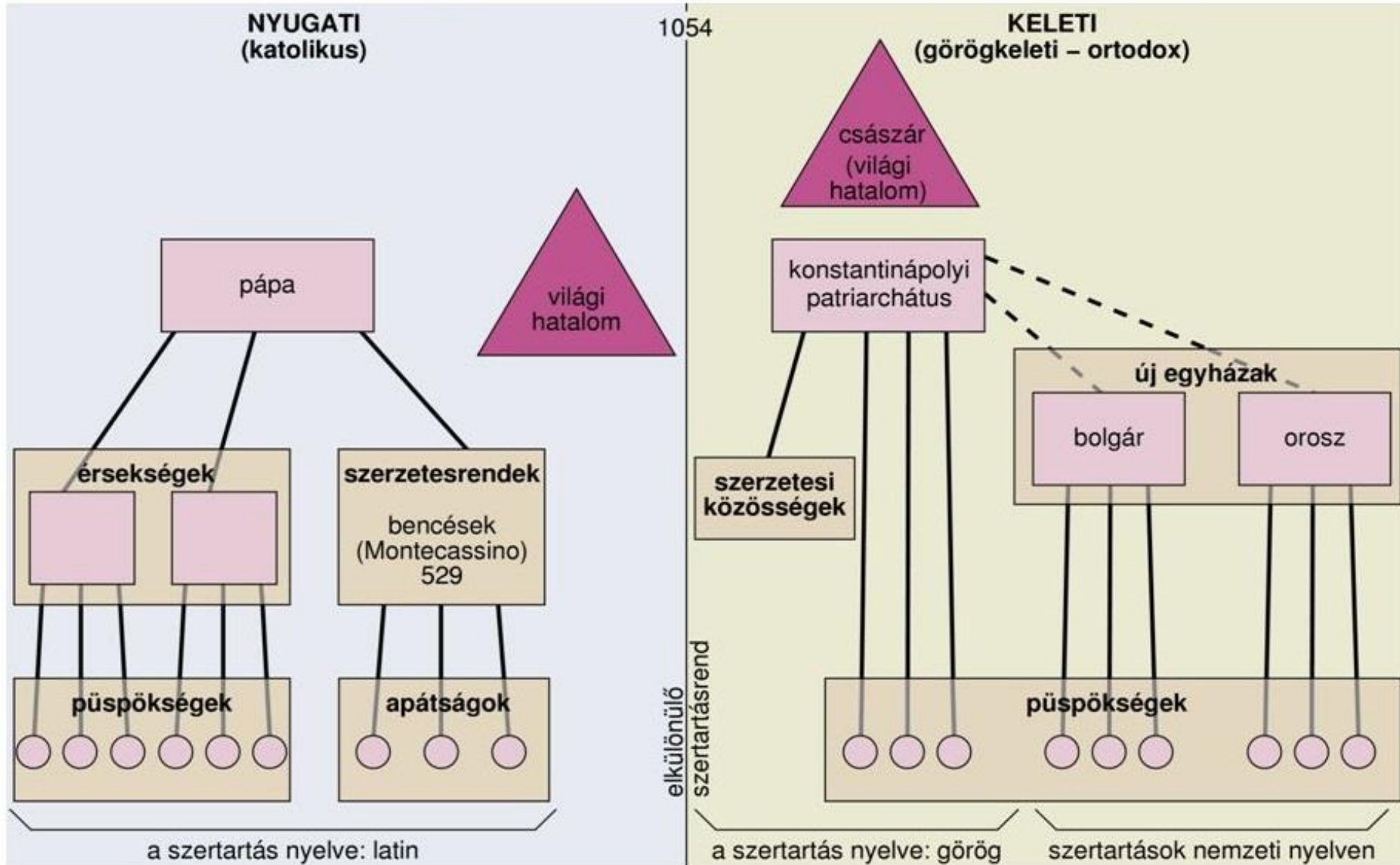
A kalcedoni zsinat
*a Nürnbergi krónika (– ?)
ábrázolásán*

*15. századi Szentháromság-ábrázolás
a zsigrai templomban*

5. A nyugati és a keleti egyház szervezete – különbségek

Görög (K-i) és latin (Ny-i) egyház közötti különbségek – !

- Szentlélek az Atyától / Atyától és Fiútól származik
- szertartások nyelve
- kovászos / kovásztalan kenyérből lesz-e az Eucharisztia
- papi cölibátust föladják / megtartják
- világi befolyás, több központ / Róma fősége

↓
(arab hódítást csak Konst. éli túl)

1054: kelet-nyugati

egyházszakadás

→ **Róma**

→ **ortodox** [igaz di-
cséretű, átvitt érte-
lemben igazhitű] =
görögkeleti egyház

A korai kereszténység

6. Róma világi hatalma

- Nagy Szent Leó pápa (450k; 440–461)
– ?
- latin kereszténnyé váló népek – ?
 - germán (frankok, skandinávok)
 - cseh, lengyel, horvát
 - magyar
- Nagy Szent Gergely pápa (600k; 590–604) – ?
 - birtokigazgatás
 - szertartások rendje és zenéje
= gregorián
- Pápai Állam
 - a pápa szentesíti Kis Pippin frank hatalmát
 - 756: Kis Pippin Róma és Ravenna vidékét a pápának adja, aki e területeken világi uralkodó is

*Nagy Szent
Gergely diktálja a
gregorián
énekeket*

*A mainzi érsek 751-ben királlyá
koronázza Kis Pippint
(15. sz.-i ábrázolás – valójában
csak királlyá kenés történt)*

7. Szerzetesség

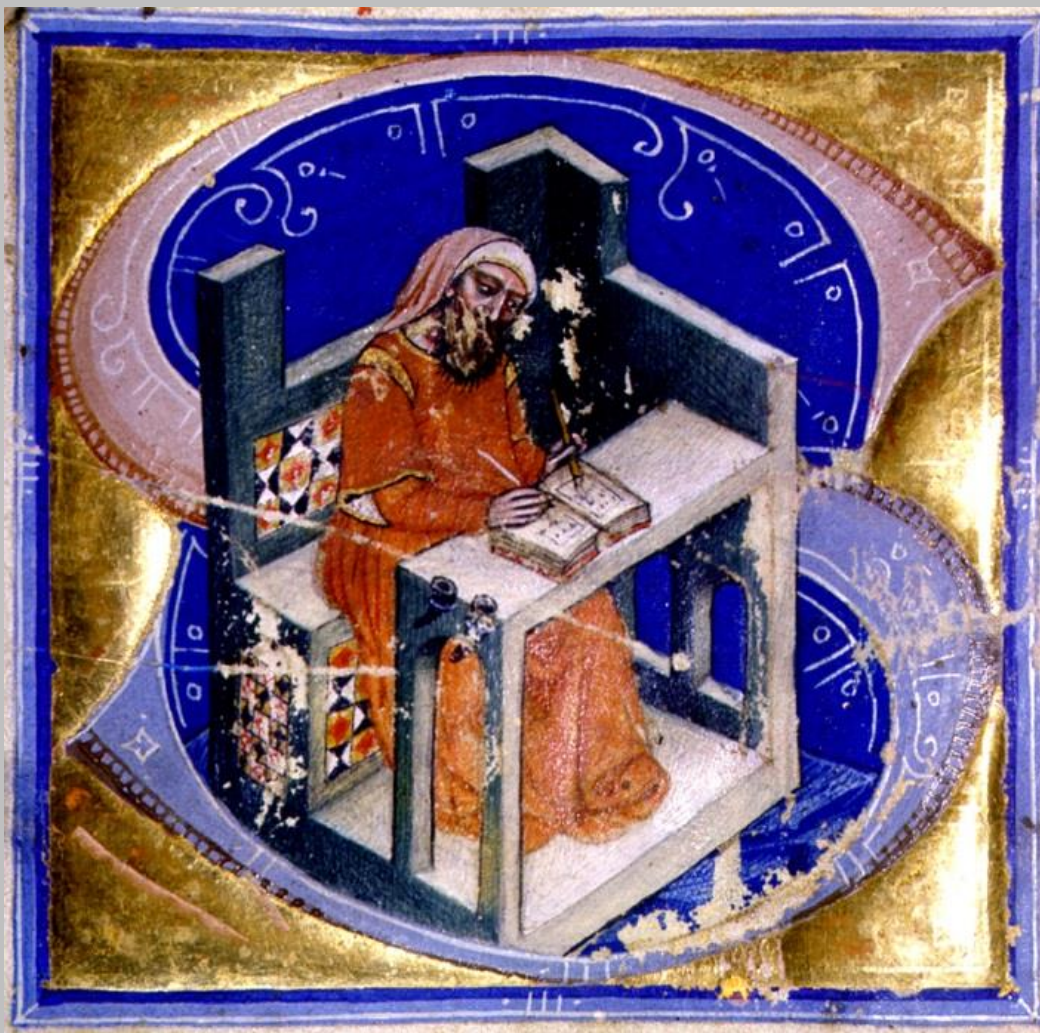
Remete Szent Pál (Jusepe de Ribera festménye, 1600k [Prado])

Szent Benedek a remetebarangban (Kolozsvári Tamás Kálváriaoltára [1427, Esztergom, Keresztény Múzeum])

*Monte
Cassino*

„S” iniciálé a Képes Krónikából (14. sz.)

?

?

(1904)

Fogalmak:

- *bencés*
- *apát*
- *regula*
- 3 szerzetesi fogadalom
- zsolozsma (7 + 1 imaóra) ← Ora et labora!